

Q.P. Code : 08888

[Time: 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 Attempt **any two** of the following:-

(15)

- A) Write an explanatory note on the Microeconomic household theory of fertility.
- B) What are the approaches to population policy?
- C) Explain the importance of health and nutrition in economic development.

Q.2 Attempt **any two** of the following:-

(15)

- A) What are the causes of Urbanization?
- B) Explain the various policies for urban informal sector.
- C) Discuss the role of agriculture in economic development.

Q.3 Attempt **any two** of the following:-

(15)

- A) Explain import substitution as a trade strategy for development.
- B) Explain the role of FDI in economic development.
- C) Discuss the importance of MNCs in developing countries.

Q.4 Attempt **any two** of the following:-

(15)

- A) Explain the role of market as an agency of development.
- B) What is economic planning? Explain different types of planning.
- C) State the role of WTO in economic development.

Q.5 Write short notes on **any three**:-

(15)

- A) Demographic Transition Theory
  - B) Kuznets-Clark Thesis
  - C) Role of women in the informal sector
  - D) Export promotion trade strategy
  - E) Role of state in economic development.
-

[वेळ: २½ तास]

[गुण:७५]

मराठी रुपांतर

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना:

१. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (१५)
- अ) सुक्ष्म आर्थिक कौटुंबिक जननक्षमता सिद्धांतावर टीप लिहा.
ब) लोकसंख्या विषयक धोरणांचे विविध दृष्टीकोन कोणते?
क) आर्थिक विकासात आरोग्य आणि भरणपोषणाचे महत्त्व विशद करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (१५)
- अ) शहरीकरणाची कारणे कोणती?
ब) शहरी असंघटीत क्षेत्राची विविध धोरणे विशद करा.
क) आर्थिक विकासातील शेतीच्या भूमिकेवर चर्चा करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (१५)
- अ) विकासासाठी व्यापार व्युहरचना म्हणून आयात पर्यायीकरणाचे स्पष्टीकरण द्या.
ब) विदेशी प्रत्यक्ष गुंतवणूकीची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.
क) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांच्या आर्थिक विकासातील भूमिकेवर चर्चा करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (१५)
- अ) आर्थिक विकासातील संस्था म्हणून बाजाराची भूमिका विशद करा.
ब) आर्थिक नियोजन म्हणजे काय? नियोजनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
क) जागतिक व्यापार संघटनेची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.५ थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) (१५)
- अ) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत
ब) कुझनेट्स-क्लार्क प्रतिमान
क) असंघटीत क्षेत्रातील स्त्रियांची भूमिका
ड) निर्यात प्रोत्साहन व्यापार व्युहरचना
इ) आर्थिक विकासात शासनाची भूमिका